

Ovaj grafički prikaz pokazuje, da prosječna sadržina masti kao najvažnije komponente mlijeka — vidljivo raste i da će uskoro dostići vrijednost, koju je imala god. 1948.

Nadalje se vidi, kako je sastav, a ujedno time i kvaliteta mlijeka padala, sve dok nije ponovno stupio na snagu slobodni otkup. Kvaliteta našeg mlijeka nalazi se sada na istom stepenu, kao i pred tri-četiri godine. Razdoblje, kroz koje je prošlo naše mljekarstvo od Oslobođenja pa do danas, treba nam biti putokaz za naš daljnji rad u podizanju kvalitete mlijeka. Kvaliteta mlijeka popravlja se od dana do dana, te s pravom tvrdimo, da je mljekarstvo ukidanjem Uredbe o obaveznom otkupu mlijeka i prijelazom na slobodnu prodaju mlijeka koraknulo naprijed i zauzet će uskoro svoje pravo mjesto u našem privrednom sistemu i pravilnoj prehrani naroda.

Glavina ing. B.

DA LI SU SADAŠNJE CIJENE MLIJEKA I MLJEČNIH PROIZVODA REALNE?

(Poziv na diskusiju)

Uvođenje novih ekonomskih mjera u našoj privredi odrazuje se na stabilizaciji naših tržišta. Nakon snizivanja cijena gotovo svih poljoprivrednih artikala znatno su snižene cijene i industrijskim artiklima. Učestala pojava na našim trgovima, da ponuda nadmašuje potražnju, ima za posljedicu i daljnji pad cijena. Ovakova situacija djelovala je i dalje djeluje na potrošače. Oni se suzdržavaju od kupnje, a pogotovo od kupnje skupljih, pa makar i potrebnih artikala.

Ova pojava nesumnjivo postavlja nizu poduzeća pitanje, kako se prilagoditi i snaći u ovakovoj situaciji. U vezi s tim i pred mljekarska poduzeća postavlja se jedno takovo krupno pitanje, a to je: Kako pružiti potrošaču u gradovima i industrijskim centrima potrebne količine mlijeka i mliječnih proizvoda, t. j. održati, odnosno povećati promet svoga poduzeća, a pritom poslovati rentabilno.

Mlijeko kao prehrambeni artikal potrebno je djeci, a i odraslima; ono je upravo nezamjenjivo čitavom nizu potrošača (djeci, starcima, bolesnicima). Svako odricanje od njega skopčano je s razvojem i zdravljem ljudi. Neki svjetski učenjaci dovode potrošnju mlijeka jedne zemlje u vezu s kulturnim nivoom stanovništva dotične zemlje.

Ako bismo s ovog stajališta razmotrili našu potrošnju mlijeka i mliječnih proizvoda pogotovo u našim gradovima, došli bismo do vrlo poraznih rezultata. Prema podacima, koji su upravo nevjerovatni, a izneseni su u prvom broju lista »Mljekarstvo« u članku »Opskrba mlijekom grada Zagreba danas i preko zime«, organizirana trgovina mlijekom u gradu Zagrebu opskrbljuje pojedinog potrošača otprilike sa 0,08 l mlijeka na dan. Bit će da je ovako mala potrošnja mlijeka i u ostalim našim gradovima. Ne može se reći, da je

ovdje ovakova situacija posljedica niskog kulturnog nivoa, nepoznavanja važnosti i hranjivosti mlijeka našeg čovjeka i tome slično, već se ovdje radi o cijeni, i to nerazmjerno visokoj prodajnoj cijeni mlijeka. Takova je situacija i kod cijena mliječnih proizvoda.

Prodajne cijene mlijeka u većini naših gradova u poredbi s nekim drugim artiklima veće su od predratnih i do dva puta (od nekih poljoprivrednih artikala). Cijene mliječnih proizvoda (sir, maslac) također su u odnosu na cijene mesa i masti nerazmjerno visoke. Isporedimo li cijene svinjskog mesa od Din 150 za 1 kg s cijenom sira od 350—400 Din, pa cijenu masti sa 180—200 Din s cijenom maslaca od 500 Din za 1 kg vidimo, da se predratni omjer, prema kojem su cijene sira i maslaca bile veće od cijena mesa i masti otprilike za 60%, povećao danas za dva puta, t. j. otprilike za 150%.

Ovako nerazmjerno visoke cijene sira i maslaca imaju već sada za posledicu još slabiju prođu ovih artikala. Također i kupovna moć našeg potrošača nije takova, da bi mu dopuštala kupovati artikle ovako visokih cijena.

Prije su mljekare bile vlasništvo privatnika, kojima je osnovna briga bila da što više zarade, a nisu pitali da li su cijene mliječnih proizvoda pristupačne potrošaču ili nisu. Danas su mljekare opće narodna svojina, a upravljaju njima radni kolektivi. Da li se u tim našim radnim kolektivima vodi potrebna briga o karakteru i ulozi njihovih poduzeća odnosno mljekara?

Uz ovo postavio bih pitanje: kako će poduzeća u smanjenom prometu zbog visokih prodajnih cijena uopće poslovati — odnosno, kako će se podmiriti gubici na kalu i razlici u cijeni kod prvog jačeg, a neizbježnog pada cijena naročito kod onih, čije su zalihe veće.

Da li ima mogućnosti da se snize prodajne cijene mlijeka i mliječnih proizvoda? Smatramo, da ima! Uz reduciranje raznih troškova i »lufta« u kalkulacijama mislim, da bi trebalo sadašnju otkupnu cijenu mlijeka od 20 Din sa 3,4% masti sniziti za 10 do 15%. U ovom slučaju snizile bi se prodajne cijene, i to kod mlijeka na 20—22 Din za 1 lit., a kod sira na 260—300, a maslaca 360—420 Din za 1 kg. Sigurno je, da bi se uz sniženu prodajnu cijenu povećala i potrošnja svježeg mlijeka.

Sva mljekarska poduzeća neka se ovim pitanjima ozbiljno pozabave, jer je to u njihovu interesu radi uspješnijeg poslovanja vlastitog poduzeća, a isto tako im je to i dužnost i obveza prema zajednici.

U ovom kratkom članku izložio sam svoje mišljenje o par vrlo aktualnih pitanja, te vjerujem, da će mi se pridružiti velik dio čitalaca »Mljekarstva« i pomoći, kako bi se cijene mlijeka i mliječnih proizvoda snizile, kako bi ovi važni artikli postali pristupačniji širem krugu potrošača.

D. Ključarić.

MLIJEKO JE ARTIKAL, KOJI PO VRIJEDNOSTI SVJETSKE PROIZVODNJE STOJI NA PRVOME MJESTU. MISLI SE DA JE NJEGOVA PROIZVODNJA VRIJEDNIJA OD GODIŠNJE PROIZVODNJE DRVETA ZA 8%, UGLJA ZA 20%, A OD GODIŠNJE PROIZVODNJE NAFTE ZA 130%.